

ПОСТАНОВА

(Верховної Ради України від 4 червня 2004 року № 1755-IV)
Про Рекомендації парламентських слухань
"Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні"

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, №38, ст.479)

Верховна Рада України постановляє:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань "Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні" (далі - Рекомендації парламентських слухань), що додаються.
2. Кабінету Міністрів України до 1 грудня 2004 року інформувати Верховну Раду України про стан реалізації Рекомендацій парламентських слухань, схвалених цією Постановою.
3. Видавництву Верховної Ради України в установленому порядку підготувати та видати збірник матеріалів за результатами парламентських слухань "Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні". Управлінню справами Апарату Верховної Ради України профінансувати в установленому порядку витрати, пов'язані з виданням зазначеного збірника.
4. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти.

Голова Верховної Ради України В.Литвин

м. Київ, 4 червня 2004 року №1755-IV

*Схвалено Постановою Верховної Ради України
від 4 червня 2004 року №1755-IV*

РЕКОМЕНДАЦІЇ **парламентських слухань** **"Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні"**

Учасники парламентських слухань, які відбулися 13 травня 2004 року, відзначають, що:
вирішення пріоритетних завдань інноваційного соціально-економічного розвитку країни неможливе без опори на освіченість суспільства;

глобальні динамічні зміни в суспільно-економічному розвитку зумовлюють стратегічні завдання і визначають головні напрями оновлення і розвитку вищої освіти в Україні, підвищення її якості і приведення у відповідність із структурою потреб ринку праці;
вища школа робить значний внесок у формування економіки і розвиток громадянського демократичного суспільства;
саме вища освіта забезпечує відтворення та розвиток інноваційного потенціалу економіки і демократичного суспільства.

Учасники парламентських слухань вважають, що після прийняття законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність" в Україні вживаються заходи щодо поліпшення забезпечення гарантованих Конституцією України прав громадян на здобуття вищої освіти, вдосконалення мережі вищих навчальних закладів, посилення їх автономії, підвищення якості освіти та демократизації навчального процесу. Зростає рівень державних витрат на освіту - кожен п'ятий гривню було спрямовано на її розвиток.

З урахуванням державних і регіональних потреб поліпшено структуру і збільшено обсяги підготовки фахівців, розширено доступ до здобуття вищої освіти інвалідів. Чисельність студентів у розрахунку на 10 тисяч населення зросла до 512. Спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості студентів, які навчаються українською мовою.

Розробляються та впроваджуються нове покоління стандартів вищої освіти, сучасні освітні технології, кредитно-модульна система організації навчального процесу. Уже сьогодні в Україні навчається 27 тисяч студентів із 110 країн світу, що сприяє підвищенню престижу України та збільшенню надходження коштів. Уживаються заходи щодо активізації наукових досліджень, інтеграції науки з виробництвом.

Разом з тим учасники парламентських слухань зазначають, що вища школа ще не стала дієвим чинником утвердження моделі інноваційного соціально-економічного розвитку України.

У державі не створено достатніх умов для реалізації в повному обсязі вимог законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", указів Президента України від 17 квітня 2002 року №347/2002 (347/2002) "Про Національну доктрину розвитку освіти", від 3 серпня 1999 року №958/99 (958/99) "Про Основні напрями розвитку трудового потенціалу в Україні на період до 2010 року".

Україна незадовільним є державне фінансування вищої освіти, яке всупереч положенням статті 61 Закону України "Про освіту" становить лише 4,5 відсотка від валового внутрішнього продукту (ВВП) і стримує її інноваційний розвиток. Застаріле обладнання становить понад 70 відсотків. Невиправдано низькою залишається заробітна плата педагогічних і науково-педагогічних працівників, яка ледве перевищує прожитковий мінімум. Не виконуються вимоги статей 3 та 4 Закону України "Про вищу освіту" щодо доступності вищої освіти, статті 64 - щодо співвідношення кількості студентів, які навчаються за рахунок видатків Державного бюджету України, на десять тисяч населення, статті 12 - щодо розроблення державних стандартів вищої освіти. Стрімко зростає плата за навчання, відбувається різке розшарування студентства.

Не відповідає вимогам медичне обслуговування й організація харчування у вищих навчальних закладах. У незадовільному стані перебувають гуртожитки, спортивні та культурні споруди. Існують значні проблеми з організацією виховної роботи. Серед студентської молоді поширені пияцтво та наркоманія. Лише кожний шостий студент займається фізичною культурою та спортом.

Стримуючим фактором розвитку вищої школи є відсутність науково обґрунтованих критеріїв матеріально-технічного та фінансового забезпечення. Наявність великої кількості філій, малопотужних за освітнім і науковим потенціалом вищих навчальних закладів, підпорядкованість їх більше ніж двадцяти міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади негативно впливає на якість освітньої діяльності.

Не виконуються вимоги статті 57 Закону України "Про освіту" щодо соціально-економічних гарантій педагогічним і науково-педагогічним працівникам та їх заохочень, що призводить до їхнього зубожіння та ставить під загрозу подальший розвиток вищої освіти. Мізерна заробітна плата викладачів, відсутність належного матеріально-технічного забезпечення їхньої діяльності провокує у вищих навчальних закладах хабарництво та інші негативні явища.

Щорічно призупиняється дія положень статті 64 Закону України "Про вищу освіту" щодо визначення розмірів бюджетних призначень на підготовку фахівців з вищою освітою за напрямками і спеціальностями відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів та науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації. Ігноруються положення статті 63 Закону України "Про вищу освіту" щодо самостійного розпорядження власними доходами вищими навчальними закладами. Спостерігається різке старіння професорсько-викладацького корпусу, знижується рівень підготовки фахівців вищої кваліфікації в аспірантурі і докторантурі.

Не упорядкована взаємодія сфери праці і сфери освіти. Недостатньо уваги приділяють вирішенню цієї проблеми Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерство праці та соціальної політики України, Міністерство аграрної політики України, Міністерство промислової політики України та інші. Не визначено реальні потреби загальнодержавного та регіональних ринків праці. Майже половина вищих навчальних закладів не проводить науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки. Кількість державних програм, в яких задіяні вищі навчальні заклади, становить лише 19 відсотків.

Обмежуються права вищих навчальних закладів на здійснення фінансово-господарської діяльності, що не дозволяє залучати додаткові джерела фінансування для збільшення заробітної плати працівникам, закупівлі техніки, обладнання, літератури тощо, розміщувати тимчасово вільні кошти на депозитних рахунках.

З метою посилення ролі вищої школи в економічному й суспільному житті країни, здійснення більш системних і цілеспрямованих дій щодо реалізації державної політики у галузі вищої освіти та підвищення її якості учасники парламентських слухань рекомендують:

1. Президентові України:

1) посилити контроль за виконанням у повному обсязі норм Конституції України та вимог законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", про Державний бюджет України, інших нормативно-правових актів з питань вищої освіти;

2) доручити Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо:

передачі протягом 2004 року до сфери управління Міністерства освіти і науки України вищих навчальних закладів, які перебувають у підпорядкуванні інших центральних органів виконавчої влади;

забезпечення навчання за державним замовленням не менше як 2/3 від загальної кількості студентів, які навчаються у вищому навчальному закладі державної або комунальної форми власності;

підвищення не менше ніж удвічі заробітної плати працівникам вищої освіти та приведення її рівня у відповідність із положеннями статті 57 Закону України "Про освіту";

виділення вищим навчальним закладам відповідно до статті 61 Закону України "Про освіту" у повному обсязі коштів на оплату витрат за електроенергію, тепло, комунальні послуги, погашення боргів за попередні роки, а також на придбання навчально-лабораторного обладнання;

3) посилити контроль за виконанням в освітній сфері Державної програми розвитку і функціонування української мови на 2004-2010 роки.

2. Верховній Раді України:

1) сприяти прийняттю проектів законів України про внесення змін до Бюджетного і Земельного кодексів України, законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про Державний бюджет України на 2004 рік", "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти", "Про електроенергетику" та "Про оподаткування прибутку підприємств";

2) при затвердженні Державного бюджету України на 2005 рік та наступні роки передбачити додаткові видатки на розвиток освітянської та наукової галузей відповідно до вимог законів України "Про освіту" та "Про наукову і науково-технічну діяльність";

3) для стимулювання участі роботодавців у підготовці та працевлаштуванні фахівців розглянути можливість внесення змін до законів України "Про підприємництво" та "Про оподаткування прибутку підприємств" щодо: звільнення підприємств, організацій та установ від нарахування внесків на обов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату працівників - випускників вищих навчальних закладів, які працюють за фахом, протягом перших трьох років їхньої праці;

пільгового оподаткування суб'єктів господарювання, які надають бази для проходження практики студентами вищих навчальних закладів; звільнення від оподаткування передачі матеріально-технічних ресурсів з балансів суб'єктів господарювання на баланси вищих навчальних закладів;

4) прискорити розгляд пропозицій щодо змін до законів України "Про освіту", "Про вищу освіту" та проекту Закону України про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій";

5) рекомендувати комітетам Верховної Ради України з питань науки і освіти, з питань бюджету, з питань фінансів і банківської діяльності, з питань аграрної політики та земельних відносин, з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки підготувати до розгляду у Верховній Раді України пропозиції, внесені Кабінетом Міністрів України до законодавчих актів України, що регулюють фінансово-економічні відносини у галузі вищої освіти;

6) забезпечити розгляд законодавчих пропозиції щодо питань, пов'язаних із Болонським процесом;

7) забезпечити постійні зустрічі народних депутатів України, обраних як в одномандатних виборчих округах, так і у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі за виборчими списками кандидатів у депутати від політичних партій, виборчих блоків політичних партій, із педагогічною та науково-педагогічною громадськістю, постійними комісіями з питань освіти і науки Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад.

3. Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити реалізацію норм Конституції України та виконання у повному обсязі вимог законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", про Державний бюджет України, інших нормативно-правових актів у галузі вищої освіти;

2) при опрацюванні проекту Державного бюджету України на 2005 рік передбачити ріст заробітної плати педагогічних і науково-педагогічних працівників не менш як удвічі, погашення боргів, які виникли через невиконання статті 57 Закону України "Про освіту".

Забезпечити, починаючи з 2005 року, виконання в повному обсязі положень статті 57 Закону України "Про освіту" щодо встановлення середніх посадових окладів (ставок заробітної плати) науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів третього та четвертого рівнів акредитації на рівні подвійної середньої заробітної плати працівників промисловості;

3) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів України про Державну програму розвитку освіти в Україні на 2005-2012 роки, про освіту дорослих (освіту впродовж життя), про стимулювання участі роботодавців у підготовці, перепідготовці кадрів, у освітніх і наукових програмах та проектах;

4) запропонувати зміни до статей 87-90, 100 Бюджетного кодексу України щодо фінансового забезпечення створення індустрії технічних засобів навчання і оснащення ними вищих навчальних закладів. Вивчити питання про внесення змін до статті 5 Закону України "Про податок на додану вартість" щодо звільнення від оподаткування випуску технічних засобів навчання;

5) внести законодавчі пропозиції щодо звільнення від податку на прибуток студентів за виконану ними роботу під час навчання;

6) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України зміни до законодавчих актів України, що регулюють фінансово-економічні відносини в системі вищої освіти щодо:

забезпечення доступності та безоплатності вищої освіти на конкурсній основі;

вдосконалення методики оплати за навчання;

розширення автономії вищих навчальних закладів, створення умов для удосконалення механізмів фінансування, розподілу доходів вищих навчальних закладів та розширення їх прав у самостійному веденні економічної діяльності, зокрема надання права керівникам вищих навчальних закладів третього та четвертого рівнів акредитації державної і комунальної форм власності затвердження і коригування протягом бюджетного року кошторисів бюджетних установ у зв'язку із зміною обсягів доходів і видатків, а також надання права місцевим органам виконавчої влади здійснювати фінансування вищих навчальних закладів з місцевих бюджетів;

удосконалення порядку підготовки кадрів у вищих навчальних закладах за державні кошти;

звільнення вищих і професійно-технічних навчальних закладів від 50 відсоткової плати за оренду майна і вилучення із доходів загального фонду Державного бюджету України на 2004 рік та наступні роки 50-відсоткової плати за оренду державного майна, що належить вищим і професійно-технічним навчальним закладам, а також не вважати нецільовим використання коштів місцевих бюджетів на утримання або підтримку вищих і професійно-технічних навчальних закладів;

удосконалення земельних відносин, зокрема віднесення ділянок, закріплених за державними вищими навчальними закладами, до земель державної власності, які не можуть передаватися у комунальну або приватну власність, безоплатного виготовлення проектів відведення земельних ділянок, видачі і реєстрації документів на право користування земельними ділянками для вищих навчальних закладів, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів;

заборони у разі споживання за розрахунковий період електричної енергії понад договірну величину стягнення із вищих навчальних закладів п'ятикратної вартості різниці фактично спожитої і договірної величини електроенергії;

заборони відключення вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності від електро- та теплопостачання у разі затримки чи відсутності фінансування на ці потреби;

визначення порядку відкриття депозитних рахунків в установах банків для вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності;

віднесення до валових витрат витрат платника податку, пов'язаних із професійною підготовкою, навчанням, перепідготовкою або підвищенням кваліфікації та організацією навчально-виробничої практики;

визнання неприбутковими вищих навчальних закладів приватної форми власності;

надання права керівникам вищих навчальних закладів державної і комунальної форм власності самостійно розпоряджатися власними коштами для потреб вищого навчального закладу, а також розміщення тимчасово вільних коштів на депозитних рахунках банків для подальшого використання їх на розвиток вищого навчального закладу;

звільнення вищих навчальних закладів, якщо вони є забудовниками житла, від пайової участі у розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів;

проведення тендерних процедур вищими навчальними закладами при закупівлі матеріалів, обладнання, проведенні робіт, за умови, якщо їх вартість перевищує 5 млн гривень;

звільнення вищих навчальних закладів від оподаткування інвестицій в їх розвиток;

звільнення від податку на додану вартість витрат на харчування студентів у їдальнях вищих навчальних закладів, оплату послуг з проживання у студентських гуртожитках і проведення культурно-масових заходів;

7) відповідно до Указу Президента України від 17 лютого 2004 року №199/2004 (199/2004) "Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України" протягом 2004 року розробити механізм та здійснити передачу до управління Міністерства освіти і науки України вищих навчальних закладів, які перебувають у підпорядкуванні інших центральних органів виконавчої влади. При цьому не допустити скорочення кількості ставок педагогічних, науково-педагогічних працівників і працівників методичних служб та забезпечити в повному обсязі передачу Міністерству освіти і науки України управлінських структур відповідних міністерств та інших центральних органів виконавчої влади і збільшення кількості штатних працівників Міністерства освіти і науки України;

8) прийняти постанову про створення національної системи оцінювання та моніторингу якості освіти;

9) розробити та затвердити цільові програми:

інформатизації вищих навчальних закладів першого та другого рівнів акредитації;

придбання вітчизняного та імпортного обладнання для виконання пріоритетних фундаментальних і прикладних досліджень та наукових розробок у вищих навчальних закладах і наукових установах;

реконструкції студентських гуртожитків відповідно до санітарних норм і правил та вимог протипожежної безпеки.

Передбачити виділення коштів у Державному бюджеті України на 2005 рік та наступні роки на реалізацію зазначених програм;

10) розглянути питання щодо передачі окремих галузевих науково-дослідних установ до складу вищих навчальних закладів;

11) привести структуру підготовки фахівців з вищою освітою у відповідність із світовими тенденціями розвитку освіти та економіки з урахуванням загальнодержавних та регіональних потреб у фахівцях з вищою освітою та державного класифікатора професій;

12) затвердити до 1 жовтня 2004 року порядок розроблення стандартів вищої освіти та внесення змін до них, а також здійснення контролю за їх дотриманням. Завершити до 1 листопада 2004 року розроблення Державного стандарту вищої освіти з урахуванням світових тенденцій розвитку освіти та економіки. Розробити і ввести в дію з 2005-2006 навчального року галузеві стандарти вищої освіти і стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів;

13) для реалізації конституційного положення щодо доступності вищої освіти протягом 2004-2005 років привести обсяги державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою до потреб ринку праці та у відповідність із вимогами положень статті 64 Закону України "Про вищу освіту" щодо навчання не менш як ста студентів у вищих навчальних закладах першого і другого рівнів акредитації та ста вісімдесяти студентів у вищих навчальних закладах третього та четвертого рівнів акредитації на кожні десять тисяч населення;

14) розглянути, з метою забезпечення інноваційного розвитку, захисту авторських прав та комерціалізації винаходів, можливість створення до 1 вересня 2004 року Українського фонду сприяння впровадженню винаходів та

передбачити на це кошти у Державному бюджеті України на 2005 рік у розмірі не менш як 10 млн гривень. Встановити для студентів пільговий режим (зменшення на 50% суми зборів) за подання заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки;

15) розробити та запровадити науково обґрунтовані нормативи матеріально-технічного та фінансового забезпечення державних вищих навчальних закладів. До кінця 2004 року розробити і затвердити Державну програму оновлення і забезпечення вищих навчальних закладів новітніми приладами і лабораторним обладнанням, звернувши особливу увагу на оснащення технічних вищих навчальних закладів та передбачивши щорічне виділення у державному бюджеті коштів у розмірі не менш як 200 млн гривень на ці цілі, у тому числі на інформаційне забезпечення навчального та наукового процесів. Розробити заходи щодо розвитку українського науково-освітнього інформаційного простору, національних телекомунікаційних мереж та підтримки мережі URAN;

16) збільшити обсяги цільового пільгового кредитування для здобуття вищої освіти, а також будівництва житла для молодих сімей, працівників вищих навчальних закладів. Передбачити інвестування та кредитування на придбання житла для сімей молодих спеціалістів;

17) посилити відповідальність керівників вищих навчальних закладів за якість підготовки фахівців, організацію наукових досліджень, інтегрування їх результатів у виробництво та інші сфери економічного і суспільного життя;

18) вирішити питання щодо переліку підприємств для виготовлення технічних засобів навчання, навчально-наочного, наукового та дослідно-експериментального приладдя для потреб вищої школи. У встановленому порядку внести пропозиції щодо створення технологічного парку "Навчальні прилади";

19) вжити заходів щодо залучення наукових підрозділів вищих навчальних закладів до виконання державних програм та їх наукового супроводження;

20) вважати неприпустимим та розглядати як грубе порушення Конституції України, прав громадян України відключення навчальних закладів, студентських гуртожитків від електроенергії, водопостачання, теплоносіїв;

21) сприяти участі Федерації професійних спілок України, Українського союзу промисловців і підприємців, Всеукраїнського союзу сільськогосподарських підприємств, Селянської спілки України, Спілки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України, Спілки орендарів і підприємців України,

Асоціації роботодавців торгівлі та комерційної сфери економіки, благодійних, освітянських, наукових фондів у розв'язанні проблем розвитку вищої освіти та її фінансової підтримки;

22) сприяти розвитку науково-технологічних агентств, центрів та забезпечити їх відповідними приміщеннями. Ініціювати протягом 2005-2010 років створення на базі провідних вищих навчальних закладів технополісів і технопарків у Дніпропетровській, Донецькій, Львівській, Одеській, Харківській, Херсонській областях та у місті Києві. Для розвитку інноваційних структур при вищих навчальних закладах (технопарків, бізнес-інкубаторів та інші) розробити нормативно-правові акти та заходи щодо державної підтримки їх діяльності;

23) розробити нові умови оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. Вивчити питання щодо запровадження пенсій педагогічним працівникам на рівні пенсій науково-педагогічних працівників;

24) внести зміни до відповідних постанов Кабінету Міністрів України щодо переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами;

25) збільшити обсяги фінансування вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності на ремонт, утримання та поліпшення матеріальної бази гуртожитків;

26) передбачити для фахівців, які переходять на роботу до вищих навчальних закладів з виробництва, зарахування до педагогічного або науково-педагогічного стажу стаж роботи на відповідних наукових посадах;

27) розробити та затвердити типовий штат вищого навчального закладу.

4. Рахунковій палаті:

1) посилити контроль за виконанням Законів України та прийнятих Верховною Радою України постанов щодо фінансування освіти;

2) розробити критерії щодо оцінки ефективності використання бюджетних коштів на підготовку фахівців з вищою освітою.

5. Міністерству освіти і науки України:

1) подати на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо статусу вищих навчальних закладів першого та другого рівнів акредитації (училищ,

технікумів, коледжів) з урахуванням їхнього місця у вирішенні сучасних освітніх і економічних завдань;

2) разом з іншими центральними органами виконавчої влади, які мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади, посилити контроль за виконанням державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою;

3) розробити ефективні механізми економічної та господарської діяльності вищих навчальних закладів, розширення їх автономії щодо формування та використання коштів. Удосконалити процеси ліцензування, акредитації вищих навчальних закладів та оцінювання знань студентів з урахуванням європейського та світового досвіду;

4) прискорити розроблення, впровадження та супроводження системи стандартів вищої освіти відповідно до вимог Закону України "Про вищу освіту" з використанням сучасних інформаційних технологій. Забезпечити контроль одного із заступників Міністра освіти та науки України за впровадженням інформаційних технологій у навчальний процес;

5) здійснити заходи щодо розвитку післядипломної освіти та впровадження дистанційної форми навчання;

6) вжити додаткових заходів щодо посилення впливу вищих навчальних закладів на якість знань випускників загальноосвітніх навчальних закладів, проведення профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді. Удосконалювати механізми добору та залучення обдарованих дітей до навчання у вищих навчальних закладах;

7) для подолання корупції, інших негативних явищ розглянути питання щодо організації контролю за вступними випробуваннями та роботи у складі приймальних комісій вищих навчальних закладів представників громадськості та працівників загальноосвітніх навчальних закладів;

8) спільно з правоохоронними органами посилити контроль за дотриманням законодавства про освіту, незаконним втручанням місцевих органів влади, політичних партій, громад, об'єднань, організацій у навчально-виховний процес та забезпеченням світського характеру освіти;

9) розробити і внести на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо підвищення стипендій студентам вищих навчальних закладів не нижче прожиткового мінімуму, істотного зниження плати за проживання в гуртожитку, вдосконалення цільового прийому на педагогічні спеціальності до вищих навчальних закладів з визначенням терміну обов'язкового

відпрацювання в загальноосвітніх навчальних закладах після закінчення навчання.

6. Центральним органам виконавчої влади:

- 1) Міністерству праці та соціальної політики України разом з Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерством освіти і науки України створити єдиний державний інформаційний банк даних щодо потреби держави у фахівцях з вищою освітою, розподілу та працевлаштування випускників вищих навчальних закладів;
- 2) Міністерству охорони здоров'я України разом з Міністерством освіти і науки України та іншими центральними органами виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади, розробити новий перелік медичних протипоказань щодо вступу до вищих навчальних закладів;
- 3) Державному комітету статистики України разом з Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України та Міністерством освіти і науки України з метою ефективного контролю за виконанням державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою переглянути форми статистичної звітності вищих навчальних закладів та привести їх зміст у відповідність із вимогами Закону України "Про вищу освіту".

7. Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським радам, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським, державним адміністраціям у межах своїх повноважень:

- 1) спрямувати свою діяльність на забезпечення дотримання законодавства у галузі вищої освіти. З цією метою активізувати роботу постійних комісій і депутатських груп органів місцевого самоврядування. Проаналізувати до кінця 2004 року виконання законодавства щодо розвитку вищої освіти в регіоні та реалізацією права громадян на доступність і безоплатність здобуття вищої освіти;
- 2) забезпечити поліпшення умов праці і побуту педагогічних та науково-педагогічних працівників, надання їм житла та земельних ділянок;
- 3) сприяти залученню громадських наукових, науково-педагогічних об'єднань, студентських наукових, молодіжних організацій до реалізації наукових, освітньо-виховних, просвітницьких регіональних програм;

4) забезпечити розробку необхідних регіональних програм підтримки розвитку вищої освіти, створити умови для безоплатного користування студентами культурними та спортивними спорудами.

8. Генеральній прокуратурі України, Міністерству внутрішніх справ України вжити дієвих заходів щодо дотримання Конституції України, законодавства про освіту, попередження, профілактики та викорінення у вищих навчальних закладах поборів, хабарництва, злочинності, наркоманії, алкоголізму.

9. Керівникам вищих навчальних закладів:

1) забезпечити підвищення якості підготовки фахівців з вищою освітою, запровадження новітніх технологій навчання та форм організації навчального процесу з урахуванням інтеграції національної вищої освіти до європейського освітнього простору;

2) забезпечити залучення студентів вищих навчальних закладів на умовах штатного сумісництва з оплатою за виконану роботу у розмірі 50 відсотків посадового окладу до проведення наукових досліджень та виконання науково-дослідних робіт;

3) посилити відповідальність керівників структурних підрозділів, педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів за дотримання нормативно-правових актів з питань вищої освіти. Не допускати посадових зловживань, правопорушень і хабарництва серед працівників навчального закладу;

4) розвивати соціальне партнерство з промисловцями і підприємцями з питань підготовки фахівців та організації, проведення спільних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт щодо створення сучасних техніки та технологій для інноваційного розвитку економіки.

Вжити заходів щодо організації спільних із промисловцями і підприємцями робіт за пріоритетними напрямками інноваційного розвитку;

5) сприяти розвитку демократизації управління вищим навчальним закладом, ширше залучати до управління студентські професійні спілки та органи студентського самоврядування;

6) вжити заходів щодо посилення виховної роботи із студентською молоддю, соціального оздоровлення студентських колективів, здійснення контролю за фізичним розвитком і здоров'ям молоді, сприяння заняттям фізичною культурою та спортом. Проводити постійний моніторинг соціально-

психологічного клімату в колективі, створити систему профілактики асоціальної поведінки учасників навчально-виховного процесу;

7) створити умови щодо забезпечення соціального захисту студентських сімей.

10. Місцевим органам виконавчої влади і органам місцевого самоврядування спільно з Фондом державного майна України забезпечити ефективний захист майнових прав вищих навчальних закладів. Припинити незаконне вилучення приміщень вищих навчальних закладів, не допускати передачу об'єктів освіти та земельних ділянок, на яких вони розташовані, для використання не за призначенням.